

Ikäystävällinen Salo

Vanhuspalveluiden kehittämisohjelma 2020-2025
Sosiaali- ja terveyslautakunta

18.12.2019

Sisältö

1 JOHDANTO	2
2 SALON VANHUSPALVELUIDEN NYKYTILA	4
2.1 Hyvinvointia edistävät palvelut	4
2.2 Kotona asumista tukevat palvelut	4
2.3 Ympäri vuorokautinen hoiva	5
3 VANHUSPALVELUIDEN KEHITTÄMISEN TAVOITTEET, TOIMENPITEET JA TARVITTAVAT RESURSSIT	6
3.1 Hyvinvointia edistävät palvelut – ikääntyminen toimintakykyisenä	7
3.2 Kotiin tuotavat palvelut – toimintakykyisenä pidempään ja turvallisesti kotona	12
3.3 Ympäri vuorokautinen hoiva hoivayksiköissä – mielekästä ja kodinomaista hoivaa	15
3.4 Ikääntyneet aktiivisina osallistujina	16
3.5 Hyvinvoiva henkilöstö – vanhushoivapalvelut vetovoimaisena työpaikkana	18
3.6 Laadun tunnusmerkit	20
4 PALVELUTARPEEN ARVIOITU KASVU JA SEN KUSTANNUKSET VUOSINA 2020-2025	21
5 JOHTOPÄÄTÖKSET	24

1 JOHDANTO

Laatusuosituksessa hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi korostetaan toimintakykyistä ikääntymistä, asiakas- ja palveluohjausta, henkilöstöä, asumisen ja palvelujen yhdistämistä sekä teknologiaa ikäihmisten palveluissa. Laatusuositus sisältää eri teemoihin liittyvät seurantaindikaattorit. Laatusuositus ohjaa sisällöllisesti suunnitelman tavoitteita ja toimenpiteitä. (STM/3349/2016)

Hallitusohjelman 2019 yhtenä tavoitteena on, että Suomi on entistä ikäystävällisempi maa, joka tunnistaa väestön ikääntymisen tuoman yhteiskunnallisen muutoksen ja varautuu siihen. Se tarkoittaa muun muassa sitä, että ikääntyneet nähdään voimavarana, ei pelkästään palvelujen kohteena. Tavoitteena on, että terveiden elinvuosien määrä lisääntyy, toimintakyky paranee ja palvelut toimivat oikea-aikaisesti ja tehokkaasti. Tavoitteiden saavuttamisen keinoina on esitetty hyvinvoinnin ja toimintakyvyn vahvistaminen ja palveluiden parantaminen (Osallistava ja osaava Suomi 2019, s. 146-147).

Ikääntyneen hyvä toimintakyky luo edellytyksiä itsenäisempään elämään ja luo mahdollisuuksia osallistumiseen itselle mielekkäisiin toimintoihin. Väestön toimintakyvyn ylläpitämiseen ja edistämiseen voidaan vaikuttaa yhteiskunnan eri sektoreiden toiminnoilla. Hyvin suunniteltu ympäristö tukee toimintakyvyltään heikentyneiden iäkkäiden pärjäämistä, hyvinvointia ja osallisuutta. (THL 2019).

Salon kaupungin strategia 2026 luo kaupungin toiminnalle keskeiset linjaukset. Strategia ohjaa toimintaa, päätöksentekoa ja resurssien käyttöä. Perustehtävänä on kehittää alueen elinvoimaa, edistää asukkaiden hyvinvointia ja vahvistaa kuntalaisten osallistumista ja yhteisöllisyyttä. Kaupungin arvot ohjaavat toimintaa. Arvot ovat asiakaslähtöisyys, rohkeus, vastuullisuus ja oikeudenmukaisuus. Strategian painopistealueet ovat 1. sujuvat prosessit, 2. aktiivinen yrittäjyys, 3. luova edelläkävijä ja 4. osaava henkilöstö.

Yli 75-vuotiaiden salolaisten määrä tulee tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan kasvamaan nopeasti. Tällä hetkellä Salossa 75 vuotta täyttäneitä on noin 6000. Vuonna 2030 tämän ikäluokan määrä on arvion mukaan noin 9 000 ja vuonna 2040 yli 10 000. Palvelurakennetta kuvaavien seurantaindikaattorien perusteella voidaan arvioida, että samaan aikaan myös kaupungin vanhuspalveluita tarvitsevien yli 75 -vuotiaiden asiakkaiden määrä tulee lisääntymään.

Vanhuspalvelut ovat osa Salon kaupungin hyvinvointipalveluiden kokonaisuutta. Kaupunki järjestää peruspalvelut ja kolmas sektori ja yritykset tuovat oman lisänsä palveluntarjontaan. Ikääntyneiden määrän lisääntyminen haastaa myös muut kaupungin toimialat ennakoimaan ja kehittämään palveluitaan ikäystävällisiksi. Väestön ikääntyminen tulisi ottaa huomioon kaikessa yhteiskunnallisessa suunnittelussa ja päätöksenteossa, ja ikääntyneitä itseään kuuntelemalla. Tavoitteena on, että Salossa ikääntynyt voi kokea olevansa hyvien, monipuolisten ja saavutettavien palveluiden äärellä.

Ikääntyneiden omaehtoista hyvinvoinnista huolehtimista ja omaa aktiivisuutta tulee tukea jo ennen vanhuspalveluiden pariin siirtymistä. Yhteistyöllä vapaa-ajan palveluiden ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa voidaan tuoda monipuolisia mahdollisuuksia harrastamiseen, sosiaaliseen kanssakäymiseen ja aktiivisuuteen. Kolmannen sektorin ja muiden toimijoiden kanssa tehtävä monipuolinen yhteistyö on tärkeässä osassa myös syrjäytymisen ja yksinäisyyden ehkäisemisessä sekä toimintakykyä ylläpitävien toimintamuotojen järjestämisessä. Sosiaaliset innovaatiot sosiaalisten verkostojen luomiseksi ja yhteisöllisyyden lisäämiseksi ovat tervetulleita.

Kotona asumisen tukeminen painottuu jatkossa entistä vahvemmin. Kotihoidon asiakkaiden hoitoisuus ja palveluiden tarve tulee todennäköisesti lisääntymään, kun kotihoidossa ollaan pidempään. On kuitenkin tärkeää huomioida, että ikääntyneitä tuetaan ja kannustetaan osallistumaan myös kodin ulkopuolisiin toimintoihin ja lähtemään asioimaan kodin seinien ulkopuolelle. Kotiin tuotavien palveluiden ja kodin ulkopuolella asioinnin välillä olisi löydettävä tasapaino, jotta kotiin tuotavat palvelut eivät tosiasiansa alenna jäljellä olevaa toimintakykyä.

Liikkumista tukevien palveluiden kanssa tehtävää yhteistyötä kehitetään, jotta kotoa lähtemisen kynnystä voidaan madaltaa. Erilaisia hyvinvointiteknologisia ratkaisuja tullaan hyödyntämään mahdollisuuksien mukaan.

Kotikuntoutuksen rooli on jatkossakin merkittävä, sillä hyvä toimintakyky on edellytys kotona pärjäämiselle. Toimintakyvyn edistäminen korostuu ja tarvitaan nopeaa reagointia ja ennakointia toimintakykyä alentaviin tekijöihin ja mahdollisiin apuvälinetarpeisiin. Hoito- ja palveluketjuja eri sektoreiden välillä on sujuvoitettava entisestään, jotta ikääntynyt saa oikeanlaista hoitoa oikeanlaisessa paikassa oikeaan aikaan. Olisi tunnistettava erilaisia riskitekijöitä, jotka ovat yhteydessä kotona pärjäämiseen, jotta niitä voidaan ennakoida ja niihin voidaan vaikuttaa.

Ympäri vuorokautiseen hoitoon tullaan todennäköisesti siirtymään myöhemmin, jolloin hoito myös siellä tulee olemaan vaativampaa ja raskaampaa. Ympäri vuorokautisen hoidon tarve tulee jatkossa lisääntymään ikäihmisten määrän lisääntyessä ja arvion mukaan vuonna 2025 mennessä tarvitaan noin 100 uutta hoitopaikkaa.

Haasteeksi tulevana vuosina voi muodostua henkilöstön saatavuus ja riittävyys eri vanhuspalveluiden tehtäviin. Vanhuspalveluiden vetovoimaa työpaikkana tulee pyrkiä parantamaan edelleen ja henkilöstön työssä jaksamiseen ja työhyvinvointiin panostamiseen on satsattava. Työkykyä voidaan edistää monin eri tavoin, ja myös työntekijöiden omaehtoiseen itsestä huolehtimiseen kannustetaan. Yhteistyötä tehdään työterveyshuollon ja henkilöstöpalveluiden kanssa. Vanhuspalveluiden henkilöstön osaamisesta tulee huolehtia järjestämällä monipuolisesti täydennyskoulutusmahdollisuuksia.

Vuonna 2019 keväällä vanhustenhoidossa esiin tulleet epäkohdat eri puolella Suomea ovat olleet laajasti esillä yhteiskunnallisessa keskustelussa, mediassa ja kahvipöydissä. Vanhuspalveluissa ja vanhusten hoidossa on myös valtavasti hyvää, jonka näkyväksi tekemiseksi on vielä paljon tehtävää. On tärkeää huolehtia siitä, että pidämme yllä positiivisempaa vanhuskuvaa ja edistämme ikäystävällisyyttä yhdessä eri palvelualueilla. Lisäksi on huolehdittava siitä, että kuva vanhusten hoidosta, vanhuspalveluista ja vanhenemisestä muuttuu myönteisemmäksi ja sellaiseksi, ettei kenenkään tarvitse pelätä omaa tai läheisensä vanhenemistä.

Salon vanhuspalveluiden päämäärä vuosille 2020- 2025 on ***Hyvinvoiva ikääntynyt sujuvien palveluiden Ikäystävällisessä Salossa.***

Kehittämishojelman laatimisen tukena on ollut ohjausryhmä, jossa ovat olleet edustettuina sosiaali- ja terveyslautakunnan puheenjohtajisto ja jäsen, vanhusneuvoston edustaja sekä terveyspalveluiden edustaja. Kehittämishojelmaa on käyty lisäksi esittelemässä ja pyydetty kommentteja seuraavilta tahoilta:

Vapaa-ajan palvelut

Varhaiskasvatus

Opetuspalvelut

Liikennepalvelut

Tilapalvelut

Kotikuntoutus

Kotihoidon tiimin vastaavat ja aluepäälliköt

Ympäri vuorokautisen hoidon osaston vastaavat ja hoivatyön päälliköt

Vanhusneuvosto

Palveluohjausyksikkö

Ravitsemuspalvelut

Työsuojelu

Henkilöstöpalvelut

Omaisten tilaisuus Halikkokodissa

Yksityiset palveluntuottajat

Terveyspalvelut

Työterveyshuolto

Asiakasraadın infotilaisuus

Kehittämishojelma oli myös kaupungin kotisivuilla kommentoitavana ajalla 19.-30.11.2019.

2 SALON VANHUSPALVELUIDEN NYKYTILA

Salon kaupungin vanhuspalvelut muodostuvat palveluohjauksesta, ikäkeskustoiminnasta, kotona asumista tukevista palveluista ja ympärivuorokautisesta hoidosta. Kotona asumista tukevia palveluita ovat kotihoito tukipalveluineen, kotikuntoutus, omaishoito sekä kotiutustilanteisiin kohdennettu tuettu kotihoito. Ympärivuorokautiseen hoitoon kuuluvat tehostetun palveluasumisen yksiköt ja hoivakodit. Palveluohjaus ja omaishoito ovat keskitettyä toimintaa. Palveluja myönnetään toimintakyvyn arvioinnin ja myöntämiskriteerien perusteella.

Vanhuspalveluiden kattavuus

Palvelurakennetta on Salossa tietoisesti muutettu kotona asumisen suuntaan. Vuonna 2017 asui 75 vuotta täyttäneistä kotona 92,2 %. 75 vuotta täyttäneistä oli ympärivuorokautisessa hoidossa 7,9 % mukaan lukien terveyskeskuksen pitkäaikaispotilaat.

2.1 Hyvinvointia edistävät palvelut

Palveluohjaus

Ikäihmiset ja omaishoitajat saavat ohjausta ja neuvontaa palveluihin ja sosiaaliturvaan liittyvissä kysymyksissä maakunnallisen puhelinpalvelun kautta. Salossa palveluohjaus koti-, omais- ja ympärivuorokautisen hoidon sekä rintamanveteraani- ja sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetuspalveluiden osalta on toteutettu keskitetysti palveluohjausyksikössä. Palveluohjauksen tarkoituksena on asiakkaan toimintakyvyn vahvistaminen ja hänen itsenäisen elämänsä tukeminen siten että, palvelut ja henkilökohtainen tuki koordinoidaan toimivaksi kokonaisuudeksi.

Hyvinvointikysely lähetetään vuosittain sellaisille salolaisille 80 vuotta täyttävälle henkilöille, jotka eivät ole vielä vanhuspalveluiden palveluiden piirissä. Kyselyllä kartoitetaan vastaajien fyysistä, psyykkistä, sosiaalista ja kognitiivista toimintakykyä sekä asuinympäristöä. Tavoitteena on puuttua ennakoivasti ongelmiin kotona asumisen mahdollistamiseksi ja raskaamman hoidon tarpeen siirtämiseksi. Vastausten perusteella riskiryhmiin kuuluville vastaajille soimitaan ja/tai tehdään kotikäynti. Ikäinfoiltapäiviä järjestetään eri taajamissa säännöllisesti.

Ikäkeskustoiminta (Majakka ja Reimari) perustuu tiiviiseen yhdistysten, vapaaehtoisten, seurakunnan ja liikuntatoimen kanssa tehtävään yhteistyöhön. Ikäkeskuksen toimintaa on monipuolinen ryhmätoiminta, erilaiset teemapäivät, myyjäiset ja tempaukset. Toiminnassa on mukana joukko vapaaehtoisia.

2.2 Kotona asumista tukevat palvelut

Omaishoito

Omaishoitajien määrä on kasvanut ja myös omaishoitajien vapaapäivien käytön määrä on noussut vähitellen viime vuosina. Omaishoidon tuen hakemukset käsitellään palveluohjaajien työryhmässä. 65 vuotta täyttäneitä omaishoidettavia on Salossa 322 (tilanne 11/2019).

Salossa on kaksi omaishoidon tukihenkilöä. Omaishoidon tukihenkilön tehtävänä mahdollistaa vaativissa omaishoitotilanteissa omaishoitajien lakisääteisten vapaapäivien järjestämisen hoidettavien kotona. Asiakkaina ovat 65 vuotta täyttäneet omaishoidettavat. Toiminnan tarkoituksena on omaishoitajien jaksamisen tukeminen. Asiakkuudet heille välittyvät pääsääntöisesti palveluohjaajien kautta. Hoitopäivän kesto on enimmillään 6 tuntia/päivä 1-2 kertaa kuukaudessa asiakasta kohden. Hoitopäivä on pitänyt sisällään viriketoimintaa, pieniä kodin askareita, avustamista hoidollisissa tehtävissä sekä omaishoitajan tukemista ja neuvontaa.

Muistitoiminta on osa muistisairaana asiakkaan kotona asumisen tukemista ja muistiasiakkaan hoitoketjun toimivuuden varmistamista koko kaupungin alueella yhteistyössä kaikkien toimijoiden kanssa. Muistitoiminnassa pyritään ennakoimaan ja vaikuttamaan tilanteissa, joissa muistisairaana kotona asuminen on vaikeutunut tai vaarassa vaikeutua. Keskeiset toimintamuodot ovat yksilöllisen tiedon, tuen ja ohjauksen antaminen muistisairaille asiakkaille, heidän omaisilleen ja muistisairaiden parissa työskenteleville ammattilaisille.

Kotitiimi käsittää kotihoidon yöhoidon sekä kotiutuksen tuen. Kotitiimin toimintamallilla turvataan asiakkaan turvallinen kotiutuminen, toimintakyvyn nopeampi palautuminen ja vähennetään laitoshoidon tarvetta.

Kotikuntoutus

Kotikuntoutuksen tavoitteena on tukea asiakkaan kotona asumista. Fysio- ja toimintaterapian asiakkaat ovat pääsääntöisesti kotona asuvia koti- ja omaishoidon sekä vanhuspalveluiden intervallihoidossa olevia asiakkaita, joilla on ongelmia liikunta- ja toimintakyvyssä tai apuvälineiden käytössä. Vanhuspalveluiden hyvinvointikyselyjen kautta tulee apuvälineitä, asunnonmuutostöitä, kuntoutusohjausta tai lyhytaikaista terapiaa tarvitsevia asiakkaita.

Kotihoito voi olla säännöllistä ja jatkuvaa tai tilapäistä asiakkaan tarpeesta riippuen. Kotihoito toimii neljällä maantieteellisellä alueella jakautuen kahdeksaan kotihoitotiimiin, Perniökotiin, Rauhalan lyhytaikaiseen tukiasumiseen, Koivulehdon pitkäaikaiseen tukiasumiseen ja koko Salon alueella toimivaan kotitiimiin sekä kotihoidon varahenkilöstöön. Lisäksi asiakas voi saada **tukipalveluja**, joita ovat mm. ateria- ja turvapalvelu ja kylvetysapu, asiointi, vaatehuolto sekä päivätoiminta. Tukipalveluja on järjestetty osittain ostopalveluina ja palvelusetelillä. Kotiin kuljetettavat ateriat on tilattu Salon kaupungin ravitsemuspalveluilta. Turvapalvelut ja siivous on järjestetty ulkoistettuna. Vaatehuolto on ollut kaupungin omaa toimintaa. Kylvetysapua on annettu yksittäisenä palveluna kodin ulkopuolella esimerkiksi vanhustentaloilla. Kokonaisasiakasmäärä säännöllisessä kotihoidossa on 877 asiakasta/kk (tilanne 11/2019). Henkilöstömäärä kotihoidossa on lokakuussa 2019 ollut 215.

Tukiasuminen ja tavallinen palveluasuminen

Salossa on kaksi vanhusten tukiasumisyksikköä; Rauhalan lyhytaikaisen tukiasumisen yksikkö ja Koivulehto, joka on pitkäaikainen tukiasumisyksikkö. Koivulehdossa tarjotaan viidelle asiakkaalle yhteisöllisen asumisen mahdollisuus sekä palvelutarpeen arvioinnin mukaiset palvelut kotihoitona ja tukipalveluina. Näiden lisäksi hoitajapanosta on kohdennettu yksikköön enemmän tukemaan asukkaiden toimintakykyä. Yksikkö on välimuotoinen asumisratkaisu tukea ja apua tarvitseville ikäihmisille.

Salon kaupunki järjestää tavallista palveluasumista Perniökodissa, jossa on henkilökuntaa paikalla aamu- ja iltavuorossa. Tavallista palveluasumista on ollut mahdollista saada myös palvelusetelillä vuodesta 2019 alkaen. Tällä hetkellä tavallisen palveluasumisen palveluseteliasiakkaita on kuusi (6).

Muistiystävällinen ja paloturvallinen koti Rumpali21 on esittely- ja koulutusasunto, jonka tarkoituksena on helpottaa muistisairaana omaisia heidän pohtiessaan helppoja ratkaisuja läheisensä kotiin ja esitellä miten voidaan helpottaa muistisairaana elämää ja mahdollistaa hänelle mahdollisimman turvallinen ja hyvä elämä omassa kodissaan, tutussa ympäristössä. Esittelytilan kohderyhmänä ovat erityisesti muistisairaana omaiset ja läheiset, sosiaali- ja terveysalan ammattilaiset, pelastusalan ammattilaiset, sekä muistisairaana kotiin parannuksia suunnittelevat ja toteuttavat tahot.

2.3 Ympäri vuorokautinen hoiva

Ympäri vuorokautinen hoiva jakaantuu hoivakodeissa annettavaan laitoshoittoon ja tehostettuun palveluasumiseen. Hoivakoteja ovat Alholan hoivakoti, Halikkokoti, Hintan hoivakoti ja Kukonkallion hoivakoti. Näissä yksiköissä on yhteensä 229 paikkaa.

Tehostetun palveluasumisen yksiköt ovat Alppilakoti, Anninkartanon ryhmäkoti, Paukkulakoti, Perniön palvelukeskus, Rauha- ja Toivokoti ja Vuorela, yhteensä näissä on 167 paikkaa.

Ostopalveluiden osuus on viime vuosina kasvanut. Ostopalvelupaikkoja on tällä hetkellä 114, joista 38 on palveluseteliasiakspaikkoja.

Vuonna 2018 ympärivuorokautisen hoidon kattavuus 75 vuotta täyttäneiden osalta on ollut Salossa 7,6 % (lisäksi 0,3 % on ollut terveyskeskussairaalahoitossa). Henkilöstömäärä ympärivuorokautisessa hoidossa on 292 (tilanne 10/2019).

3 VANHUSPALVELUIDEN KEHITTÄMISEN TAVOITTEET, TOIMENPITEET JA TARVITTAVAT RESURSSIT

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalveluista (980/2012) velvoittaa kunnat laatimaan suunnitelman ikääntyneen väestön tukemiseksi. Salon laatimassa kehittämisohjelmassa on asetettu tavoitteet ja suunniteltu toimenpiteet ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien palvelujen kehittämiseksi. Kehittämisohjelmassa painottuvat kotona asumista ja hyvinvointia edistävät toimenpiteet. Suunnitelmassa huomioidaan kunnan eri hallintokuntien yhteistyö sekä kunnan yhteistyö muiden julkisten toimijoiden, yritysten, järjestöjen, seurakuntien ym. toimijoiden kanssa ikääntyneen väestön hyvinvoinnin edistämiseksi. Toimintaympäristössä tapahtuvat muutokset, palvelurakennemuudistus ja uudistuva lainsäädäntö tuovat osaltaan mahdollisesti vaikutuksia palveluihin ja niiden järjestämiseen.

Kehittämisohjelma rakentuu kuudesta sisältöalueesta; Hyvinvointia edistävät palvelut – ikääntyminen toimintakykyisenä, Kotiin tuotavat palvelut – toimintakykyisenä pidempään ja turvallisesti kotona, Ympäri vuorokautinen hoiva hoivayksiköissä– mielekästä ja kodinomaista hoivaa, Ikääntyneet aktiivisina osallistujina, Hyvinvoiva henkilöstö – vanhustalvelut vetovoimaisena työpaikkana ja Laadun tunnusmerkit. Kullekin sisältöalueelle on asetettu tavoitteita, suunniteltu keinoja niiden saavuttamiseksi ja määritelty mittareita, joiden avulla voidaan tarkastella tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi aikataulu, tarvittavat resurssit ja vastuutahot ovat määriteltynä. Kappaleessa 4 on arvioitu väestön ikääntymiseen liittyvää palvelutarpeen kasvua määrällisesti sekä kustannusten kannalta.

3.1 Hyvinvointia edistävät palvelut – ikääntyminen toimintakykyisenä

Tavoitteet	Keinot	Mittarit	Aikataulu	Resursointi	Vastuhenkilö/taho	Toteutuma
Salolainen ikääntynyt saa hyvinvointia edistäviä palveluita.	<ul style="list-style-type: none"> • Hyvinvointia edistävien palveluiden saatavuuden parantaminen: <ul style="list-style-type: none"> - Monialaisten palvelukeskusten perustaminen. • Liikkuva resurssikeskus -hanke / Turun Lähimmäis-palveluyhdistys. 	<p>Perustettujen monialaisten palvelukeskusten määrä. Kävijämäärä/käyntimäärät.</p> <p>Liikkuvan resurssikeskuksen asiakkaiden määrä/kerta</p>	<p>Jatkuvaa toimintaa.</p> <p>Toistaiseksi (ak-rahoitus).</p>	<p>Hankerahoitus?</p> <p>1 työntekijä 3 päivänä/v</p>	<p>Työryhmä.</p> <p>Vanhuspalveluiden palveluohjaaja.</p>	

<p>Salolainen ikääntynyt saa neuvontaa ja ohjausta kaupungin palveluista.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Asiakas- ja palveluohjauksen toimintamallien kehittäminen: <ul style="list-style-type: none"> - Maakunnallisen neuvontapalvelun tunnetuksi tekeminen. Maakunnallinen puhelinpalvelu toteutetaan yhteistyönä Varsinais-Suomen kuntien kanssa + chat- ja nettipalvelu. - Matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalveluiden lisääminen perustamalla matalan kynnyksen palveluohjauspiste esim. kauppakeskukseen. • Tiedottaminen monipuolisesti eri kanavien kautta. 	<p>Asiakaspalautteet.</p> <p>Maakunnalliseen numeroon tulleiden puheluiden määrä.</p> <p>Kävijä- ja käyntimäärät.</p>	<p>2019-2020.</p> <p>2021</p> <p>Jatkuvaa toimintaa.</p>	<p>Työryhmiin ja kehittämistyöhön osallistuminen.</p> <p>Salon kaupungin vanhuspalveluiden palveluohjaaja osallistuu puhelinrinkiin.</p> <p>Talousarvio. vuokratulot n. 10 000€ + alv/vuosi</p>	<p>Vanhuspalveluiden palveluohjaus.</p> <p>Vetovastuu Turun kaupungilla.</p> <p>Vanhuspalveluiden johtaja.</p>	
<p>Salolaisten ikääntyneiden hyvinvoinnista on tietoa, jonka avulla voidaan kohdentaa ohjausta, neuvontaa ja tarvittaessa palveluita.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Hyvinvointikyselyt tehdään säännöllisesti kyseisenä vuonna 80-vuotta täyttävälle, ei palveluiden piirissä oleville. Tarkoituksena on hyvinvoinnin, toimintakyvyn ja palvelutarpeiden selvittäminen. • Hyvinvointikertomuksesta saatavat tiedot. 	<p>Kyselyyn vastaajien määrä.</p> <p>Tehdyt toimenpiteet saatujen vastausten perusteella.</p>	<p>Vuosittain.</p>	<p>Aikaresurssi: Kyselyn postitus ja vastausten seulonta.</p>	<p>Vanhuspalvelut Ikäkeskuksen toiminnanohjaaja ja muistikoordinaattori.</p> <p>Terveyspalvelut/terveydenedistämisen koordinaattori.</p>	
<p>Salon vanhuspalvelut nähdään kiinnostavana yhteistyökumppanina.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Yhteistyön kehittäminen ja uusien yhteistyötapojen löytäminen kolmannen sektorin toimijoiden kanssa 	<p>Toimintamuotojen määrä.</p>	<p>Suunnitelma-kauden aikana jatkuvaa toimintaa.</p>	<p>Huomioidaan talousarviossa avustuksissa.</p>	<p>Vanhuspalveluiden johtaja.</p>	

	<p>hyvinvointia edistävissä palveluissa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hankeyhteistyö - Yhteistyötapaamiset - Yhteistyö taajamissa toimivien yhdistysten kanssa. <ul style="list-style-type: none"> • Sukupolvien välinen yhteistyö yläkoulujen kanssa: <ul style="list-style-type: none"> - valinnaiskurssi yläkouluun ikääntyneiden kanssa toimimiseen. - Päiväkodeissa ja kouluissa tehtävä vapaaehtoistyö. 	<p>Kurssille/toimintaan osallistuneiden määrä.</p> <p>Palautteet toimintaan osallistujilta.</p>			<p>Varhaiskasvatus ja koulupalvelut, vanhuspalvelut.</p>	
<p>Kaupungin oma vapaaehtoistoiminta on aktiivista.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vapaaehtoistoiminnan kehittäminen ja lisääminen keskitetysti koordinoituna. 	<p>Vapaaehtoisten määrä.</p> <p>Vapaaehtoisten ryhmätapaamisten lukumäärä.</p> <p>Vapaaehtoisille tehtävät kyselyt.</p>	<p>Jatkuvaa toimintaa.</p>	<p>Ikäkeskuksen toiminnanohjaaja koordinoi toimintaa.</p>	<p>Ikäkeskuksen toiminnanohjaaja.</p>	

<p>Salolaiselle ikääntyneelle on tarjolla monipuolisia vapaa-aikapalveluita ja mahdollisuuksia sosiaaliseen kanssakäymiseen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tiedottaminen eri toiminnoista mm. verkkosivuilla, kaupunki-tiedotteessa, Salo vapaalla-oppaassa ja somessa. • Eläkeläisliikuntakortit. • Pirteyttä päiviin – toiminta. • Yhteistyö kansalais-opiston kanssa. • Voimaa vanhuuteen- iäkkäiden terveysliikunta-ohjelma / Ikäinstituutti. • Liikuntaryhmät. • Palveluliikenne mahdollistaa liikkumisen palveluiden välillä. • Yhteisöllinen ateriointi- mahdollisuus esim. avoimissa ruokailu- pisteissä. 	<p>Käytössä olevien eläkeläisliikuntakorttien määrä.</p> <p>Toimintaan osallistuneiden määrät, asiakaspalautteet.</p> <p>Vertaisohjaajien määrä ja vertaisohjaajien vetämien ryhmien määrä, ryhmiin osallistuneiden määrä.</p>	<p>Jatkuvaa toimintaa.</p>	<p>Koulutusten matka- ja majoituskustannukset.</p>	<p>Vapaa-aikapalvelut.</p> <p>Vapaa-aikapalveluiden johtaja.</p> <p>Vanhuspalvelut Vapaa-ajan palvelut Älykaupunki-hanke?</p> <p>Ravitsemuspalvelut.</p>	
<p>Salolaisilla ikääntyneillä on monimuotoisia asumis- mahdollisuuksia.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Palveluasumisen määrän lisääminen: <ul style="list-style-type: none"> - Tavallisen palveluasumisen palvelusetelin käytön vakiinnuttaminen. - Perhehoidon käytön vakiinnuttaminen ja lisääminen - Lyhyt- ja pitkäaikaisen tukiasumisen vakiinnuttaminen. - Tavallisen ja tehostetun palveluasumisen yhdistäminen tulevaisuuden asumisratkaisuisissa. 	<p>Palveluasuntojen määrä ja niiden käyttö.</p> <p>Asiakasmäärät Asiakaspalautteet</p> <p>Myönnettyjen setelien määrä.</p> <p>Asiakasmäärät ja asiakaspalautteet.</p>	<p>Otettu käyttöön 2019.</p> <p>Jatkuvaa toimintaa.</p>	<p>Huomioidaan talousarviossa.</p>	<p>Tilapalvelut ja vanhuspalvelut.</p> <p>Vanhuspalveluiden johtaja ja palveluohjaajat.</p> <p>Vanhuspalvelut.</p>	

<p>Salolaisella ikääntyneelle on tarjolla kuljetusvaihtoehtoja asiainnin turvaamiseksi ja saavuttamiseksi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liikenne- ja kuljetuspalveluille kehittämis-toiveiden esittäminen • Aikataulujen ja reittien suunnittelu yhteistyössä eri sektoreiden kesken. (mm. omaisten vierailut ymp.vrk-hoidon yksiköissä keskustan alueella onnistuu, yhteisöllinen ateriointi mahdollistuu, liikuntaryhmiin osallistuminen mahdollistuu jne.) • Liikkumista tukevien palveluiden (palveluliikenne ja SHL:n mukaiset kuljetukset) kehittämisessä huomioidaan asiakkaiden toimintakyky, asuinalue ja tarpeet. • Pilotoinnit ja kokeilut • Mahdollistetaan päiväkotien ja koulujen vierailut vanhuspalveluiden yksiköissä. 	<p>Liikkumista tukevien palveluiden käyttäjien määrä (palveluliikenne).</p> <p>Asiakaspalautteet.</p> <p>Asiakaspalautteet, asiakaskyselyt.</p>	<p>Jatkuvaa toimintaa.</p> <p>Kuljetuspalveluiden (shl) kilpailutus v.2019 aikana.</p> <p>Jatkuvaa toimintaa.</p>	<p>Huomioitava talousarviossa.</p>	<p>Liikennepalveluyksikkö (joukko- ja palveluliikenteen osalta)</p> <p>Vanhuspalvelut SHL-kuljetusten ym. ryhmäkuljetusten osalta</p> <p>Vanhuspalvelut, liikennepalveluyksikkö.</p>	
--	---	--	--	------------------------------------	--	--

3.2 Kotiin tuotavat palvelut – toimintakykyisenä pidempään ja turvallisesti kotona						
Tavoitteet	Keinot	Mittarit	Aikataulu	Resursointi	Vastuuhenkilö/taho	Toteutuma
Kotihoidon kattavuus on 12% (75-vuotta täyttäneet).	<ul style="list-style-type: none"> Kaupungin kotihoidon palvelut. Säännöllisen kotihoidon palvelusetelin käyttöönotto. 	<p>Asiakasmäärät.</p> <p>Setelien lukumäärä/käyttömäärä/palveluseteliasiakkaiden määrä.</p>	v. 2021.	liitteessä asiakasmäärän lisäys ja kustannukset. Talousarvio 280 000€/v.	Vanhuspalvelut.	
Salolaisen ikääntyneen kotona asumista tuetaan kotiin tuotavilla palveluilla.	<ul style="list-style-type: none"> Keskitetty palvelutarpeen arviointi. Maakuntamallin hyödyntäminen ja käyttöönotto. Moniammatillinen palvelutarpeen arviointi: <ul style="list-style-type: none"> Palvelutarpeen arviointimittariston (RAI Screener) käyttö Palvelutarpeen arviointiin ja myöntämiskriteereihin perustuva yksilöllinen hoito- ja palvelusuunnitelma. Kuntouttava arviointijakso <ul style="list-style-type: none"> Uusien asiakkaiden palvelutarve arvioidaan kuntouttavalla arviointijaksolla. Moniammatillisuus. Asiakkaan toimintakykyä tukeva ja ylläpitävä työote; ei tehdä asiakkaan puolesta. Kotihoito <ul style="list-style-type: none"> Kotikuntoutus Muistitoiminta Yöhoito Toimintakykymittariston (RAI HC:n) käyttö ja tulokset. 	<p>Asiakasmäärät</p> <p>RAI-arviointien määrä</p> <p>Asiakasmäärät</p> <p>Asiakastyytyväisyyskyselyt. Asiakaspalautteet. Sähköinen/mobiili palautteen keruu.</p>	<p>Jatkuvaa toimintaa.</p> <p>Käytössä v.2020.</p> <p>Jatkuvaa toimintaa.</p> <p>Jatkuvaa toimintaa.</p>		<p>Vanhuspalveluiden palveluohjaus.</p> <p>Vanhuspalveluiden palveluohjaus.</p> <p>Kotihoito.</p> <p>Vanhuspalveluiden palveluohjaus, kotitiimi, kotikuntoutus ja kotihoito.</p> <p>Kotihoidon aluepäälliköt.</p> <p>Kotikuntoutus. Muistikoordinaattori.</p>	

Ikääntyneelle salolaiselle on tarjolla monipuolisia kotiin tuotavia palveluita (ei kaupungin tuottamia).	<ul style="list-style-type: none"> Kotiin tuotavien muiden palveluiden kehittämisen tukeminen ja tiedottaminen. Kolmannen sektorin toiminnot, esim. Marttojen arkiapu, Ystäväpalvelu jne. Yksityiset palveluntuottajat, esim. siivous, ateriat → tiedottaminen. Kaupungin ja muiden toimijoiden yhteistyön lisääminen ja mahdolliset avustukset. Kotiin tuotavien uudenlaisten toimintatapojen kehittäminen, esim. ruokatarvikkeet kotiin kuljetettuna, ruuan valmistus kotona jne. 	<p>Palveluiden määrä.</p> <p>Toimintojen määrä.</p> <p>Yhteistyön määrä.</p>	<p>Jatkuvaa toimintaa.</p> <p>Jatkuvaa toimintaa.</p> <p>Jatkuvaa toimintaa.</p> <p>Jatkuvaa toimintaa.</p>	<p>Hankerahoitus.</p> <p>Talousarviossa kaupungin avustukset.</p>	<p>Vanhuspalvelut.</p> <p>Vanhuspalveluiden johtaja.</p>	
Salolainen ikääntynyt voi kotiutua turvallisesti ja oikea-aikaisesti sairaalasta	<ul style="list-style-type: none"> Ikääntyneiden tuettu kotiutuminen omaisten/ läheisten, sairaalan ja kotihoidon henkilöstön yhteistyönä. Kotitiimin käyttö. Kotisairaalan käyttö. Kotikuntoutus. 	<p>Kotitiimin ja kotisairaalan asiakasmäärät.</p>	<p>Jatkuvaa toimintaa.</p>		<p>Tk-sairaala, esh, palveluohjaus, kotitiimi, kotihoito, kotisairaala.</p>	
Hyvinvointi- jaurvateknologiaa hyödynnetään kotona asumisen tukena.	<ul style="list-style-type: none"> Koneellisen lääkkeiden annosjakelun käyttöönoton suunnittelu kotihoidossa ja tehostetussa palveluasumisessa. Rumpali21 esittelyasunnossa pidetään esillä turvallisia asumiseen liittyviä ratkaisuja, ja niistä tiedottaminen. 	<p>Koneellista annosjakelua käyttävien asiakkaiden määrä.</p> <p>Rumpali21:ssä kävijä/käyntimäärät.</p>	<p>v. 2021-2022</p>	<p>Talousarvio.</p>	<p>Vanhuspalveluiden päälliköt.</p>	

	<ul style="list-style-type: none"> • Virtuaaliset ryhmä tms. toiminnot, esim. kaveripiiri; mahdollisesti yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. 					
<p>Salossa omaishoitajaa tuetaan monipuolisesti.</p> <p>Omaishoidon kattavuus 5-6%.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Omaishoitajien jaksamisen tukeminen. <ul style="list-style-type: none"> - Omaishoitajien valmennus - Monipuoliset vapaa-päivänviettomahdollisuudet. - Omaishoitajien terveystarkastukset. - Omaishoitajien asiakaskyselyt. • Uusien jaksamista tukevien toimintatapojen kehittäminen yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa: <ul style="list-style-type: none"> - Perhehoidon mahdollisuuksien kartoittaminen (omaishoitajan vapaapäivän osalta). • Tiedottaminen muiden toimijoiden ryhmistä, verkkopalveluista yms. 	<p>Valmennukseen osallistuneiden omaishoitajien määrä.</p> <p>Vapaapäiviä käyttäneiden omaishoitajien määrä.</p> <p>Asiakaspalautteet</p> <p>Perhehoidon (omaishoidon vapaapäivän vieton osalta) käyttömäärä.</p>	<p>Jatkuvaa toimintaa.</p> <p>Jatkuvaa toimintaa.</p> <p>Vuosittain/säännöllisesti</p> <p>Vuosittain</p> <p>Jatkuvaa toimintaa.</p> <p>Jatkuvaa toimintaa.</p>	<p>Valmennus ostopalveluna/itsetuotettuna</p> <p>Talousarvio</p>	<p>Vanhuspalvelut /Palveluohjausyksikkö.</p> <p>Vanhuspalvelut.</p> <p>Terveyspalvelut.</p> <p>Vanhuspalvelut/ Palveluohjausyksikkö</p>	

3.3 Ympärivuorokautinen hoiva hoivayksiköissä – mielekästä ja kodinomaista hoivaa

Tavoitteet	Keinot	Mittarit	Aikataulu	Resursointi	Vastuuhenkilö	Toteutuma
Salolaisista yli 75-vuotiaista korkeintaan 7 % – 8% on ympärivuorokautisessa hoidossa.	<ul style="list-style-type: none"> • Tuetaan kotona asumista ja pärjäämistä. • Välimuotoiset asumisratkaisut. • Lisääntyvän ympärivuorokautisten hoivapaikkojen järjestäminen: tehostettuna palveluasumisena, joko omana toimintana, ostopalveluna ja/tai palvelusetelillä. 	Ymp.vrk hoidon piirissä olevien määrä.	Jatkuvaa toimintaa.	Liitteessä 1 paikkamäärän lisäys ja kustannukset.	Vanhuspalveluiden johtaja	
Asiakas saa tarvitsemansa hoidon vanhuspalveluiden ympärivuorokautisen hoidon yksiköissä.	<ul style="list-style-type: none"> • ESH:n, perusterveydenhuollon ja ympärivuorokautisen hoidon yksiköiden välistä palvelu- ja hoitoketjua kehitetään. • Käytettävissä olevien palveluiden hyödyntäminen (esim. kotisairaala) • Sairaanhoidollisen osaamisen lisääminen. 	Kotisairaalan käyttö, määrät.			Vanhuspalvelut, erikoissairaanhoido, kotisairaala. Vanhuspalvelut.	
Kaupungin omien hoivayksikköjen tilat ovat toimivat.	<ul style="list-style-type: none"> • Selvitetään omien hoivayksikköiden rakennuskannan ja tilojen kunto ja mahdollisuus saneeraukseen ja tilojen nykyaikaistamiseen. 		v. 2019-2020	Talousarvio	Vanhuspalvelut/tilapalvelut.	

3.4 Ikääntyneet aktiivisina osallistujina

Tavoitteet	Keinot	Mittarit	Aikataulu	Resursointi	Vastuhenkilö/taho	Toteutuma
Salossa ikääntyneellä on mahdollisuus osallistua palveluiden kehittämiseen.	<ul style="list-style-type: none"> Lisätään ikääntyneiden mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa palveluiden kehittämiseen: Asiakasraadit, kohdenneet asiakastilaisuudet, infotilaisuudet. Vanhusneuvoston kanssa yhteistyön tekeminen asioiden valmistelussa. Palautteen antamisen mahdollisuuksien lisääminen. 	<p>Toimintamuotojen ja tilaisuuksien määrä.</p> <p>Yhteistyökertojen ja kuulemistilaisuuksien määrä.</p>	<p>Asiakasraadit aloitetaan 2019-2020.</p> <p>Jatkuvaa toimintaa.</p>		<p>Vanhuspalvelut.</p> <p>Vanhusneuvosto.</p> <p>Vanhuspalvelut.</p>	
Salossa ikääntyneellä on vaikutus- ja valinnanmahdollisuuksia.	<ul style="list-style-type: none"> Lisätään asiakkaan valinnanmahdollisuuksia palveluiden "hankinnassa". Kattava palveluvalikko. Palvelusetelin käyttömahdollisuudesta tiedottaminen. Ikääntyneiden kuuleminen ja tarpeiden huomiointi tulevaisuuden asumisen, liikkumisen ja palveluiden suunnittelussa. Tehostetun palveluasumisen ostopalveluissa huomioidaan asiakkaan valinnanvapaus. 	<p>Asiakaspalautteet.</p> <p>Asiakastyytyväisyyskyselyt.</p> <p>Kuulemistilaisuuksien määrä.</p>	<p>Jatkuvaa toimintaa.</p> <p>Jatkuvaa toimintaa.</p> <p>Jatkuvaa toimintaa.</p>		<p>Vanhuspalveluiden johtaja.</p> <p>Palveluohjaus.</p>	

<p>Salolainen ikääntynyt saa riittävästi tietoa palveluista.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tiedottaminen eri palvelumuodoista (oma + yksityinen). • Eri palvelualueiden ja toimijoiden välinen yhteistyö. • Vanhusneuvoston kuuleminen. • Tiedon saavutettavuuden varmistaminen monipuolisin keinoin: kaupunkitiedote, kotisivut, esitteet painettuna ja verkossa. 	<p>Asiakaspalautteet.</p> <p>Yhteistyötilaisuuksien määrä.</p> <p>Kuulemistilaisuuksien määrä.</p>	<p>Jatkuvaa toimintaa.</p>		<p>Vanhuspalveluiden johtaja.</p> <p>Viestintäpäällikkö.</p>	
--	--	--	----------------------------	--	--	--

3.5 Hyvinvoiva henkilöstö – vanhuspalvelut vetovoimaisena työpaikkana

Tavoitteet	Keinot	Mittarit	Aikataulu	Resursointi	Vastuhenkilö	Toteutuma
Vanhuspalveluissa on osaava, motivoitunut ja sitoutunut henkilökunta.	<ul style="list-style-type: none"> • Avoimeksi tuleviin tehtäviin saadaan päteviä työntekijöitä. • Työntekijäedut: <ul style="list-style-type: none"> - Työterveyshuolto - e-passi • Täydennyskoulutuksen kattava tarjoaminen (selvitetään kehityskeskustelujen ja/tai osaamiskarttojen avulla). • Työntekijöillä mahdollisuus erikoistua eri vastualueisiin. • Perekäytökseen ja opiskelijaohjaukseen panostaminen. • Hyvä työnantajakuva. 	<p>Koulutetun henkilöstön määrä. Henkilöstön vaihtuvuus. Avoimiin tehtäviin hakevien määrä. Asiakaspalautteet.</p> <p>Täydennyskoulutuspäivien määrä /vuosi.</p> <p>Säännöllisten kehityskeskustelujen toteutuminen.</p>	<p>Jatkuvaa toimintaa.</p> <p>Vuosittain.</p> <p>Jatkuvaa toimintaa.</p> <p>Jatkuvaa toimintaa.</p>	<p>Henkilöstöpalvelut resursoivat.</p> <p>Talousarvio.</p>	<p>Vanhuspalvelut/ Henkilöstöpalvelut.</p> <p>Työterveyshuolto.</p> <p>Vanhuspalveluiden esimiehet.</p> <p>Vanhuspalveluiden esimiehet.</p>	
Salon vanhuspalveluissa on hyvinvoiva henkilöstö.	<ul style="list-style-type: none"> • Työhyvinvoinnin varmistaminen: <ul style="list-style-type: none"> - Työhyvinvointikyselyt. • Toimiva työyhteisökärkihanke. • Riskienkartoitus • Henkilöstön vaikutusmahdollisuudet omaan työhönsä. • Työnkierron mahdollistaminen ja työnkiertoon kannustaminen. • Yhteistyö työterveyshuollon ja työsuojelun kanssa. • Aktiivisen tuen mallin käytön tehostaminen. • Kannustetaan omaehtoiseen hyvinvoinnista huolehtimiseen ja järjestetään liikunta- 	<p>Kyselyn tulokset.</p> <p>Fiilispulssi.</p> <p>Työnkiertoon osallistuneiden työntekijöiden määrä / vuosi. Korvaavan työn käyttö.</p> <p>Säännölliset terveystarkastukset. Sairauspoissaolojen syyt ja lukumäärät.</p>	<p>Jatkuvaa toimintaa.</p> <p>Jatkuvaa toimintaa.</p> <p>Jatkuvaa toimintaa.</p> <p>Jatkuvaa toimintaa.</p>		<p>Työterveyshuolto Vanhuspalvelut/ Henkilöstöpalvelut.</p> <p>Henkilöstöpalvelut Työsuojelu. Vanhuspalveluiden päälliköt.</p> <p>Työterveyshuolto.</p>	

	ryhmiä, hyvinvointiluentoja.					
--	---------------------------------	--	--	--	--	--

3.6 Laadun tunnusmerkit

Tavoitteet	Keinot	Mittarit	Aikataulu	Resursointi	Vastuuhenkilö	Toteutuma
Myönteisen vanhuskäsityksen vahvistaminen ja vanhushuolteen kehittämisen/ kirkastaminen.	<ul style="list-style-type: none"> Asennetyö – mielikuvat vanhuksista, vanhuudesta ja ikääntymisestä. Eri sektoreiden palveluissa huomioidaan ikäystävällisyys. Oman palvelutuotannon imagon kehittäminen. Myönteisen medianäkyvyyden lisääminen mm. sosiaalisessa mediassa ja paikallis-lehdissä. 	<p>Asiakastyytyväisyyskyselyt. Sähköinen/mobiili palautteen keruu.</p> <p>Lehti- yms. juttujen määrä.</p>	<p>Jatkuvaa toimintaa</p> <p>Jatkuvaa toimintaa</p>		<p>Jokainen vanhushuolteen työntekijä.</p> <p>Vanhushuolteen johtaja.</p> <p>Jokainen vanhushuolteen työntekijä.</p> <p>Viestintäpäällikkö.</p>	
Salolainen ikääntynyt saa laadultaan hyviä vanhushuolteen palveluita.	<ul style="list-style-type: none"> Asiakaspalautteen kerääminen ja tiedon hyödyntäminen Laaduntunnustuksen ylläpitäminen (SHQS-laatujärjestelmä) Uuden tutkimustiedon, hyvien käytäntöjen ja hoitosuosittelujen seuranta ja niiden jalkauttaminen käytäntöön. Yksityisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen valvonta- ja ohjauksen kehittämisen. Yhteistyö yritysten/ palveluntuottajien, Valviran ja aluehallintoviraston kanssa. 	<p>Asiakaskyselyt. Palautteet.</p> <p>Muistutusten ja kanteluiden määrä.</p> <p>Valvonta- ja ohjauksen käytäntien määrä.</p>			<p>Vanhushuolteen päälliköt ja esimiehet.</p> <p>Vanhushuolteen päälliköt ja esimiehet.</p> <p>Vanhushuolteen</p> <p>Vanhushuolteen</p> <p>Vanhushuolteen</p>	

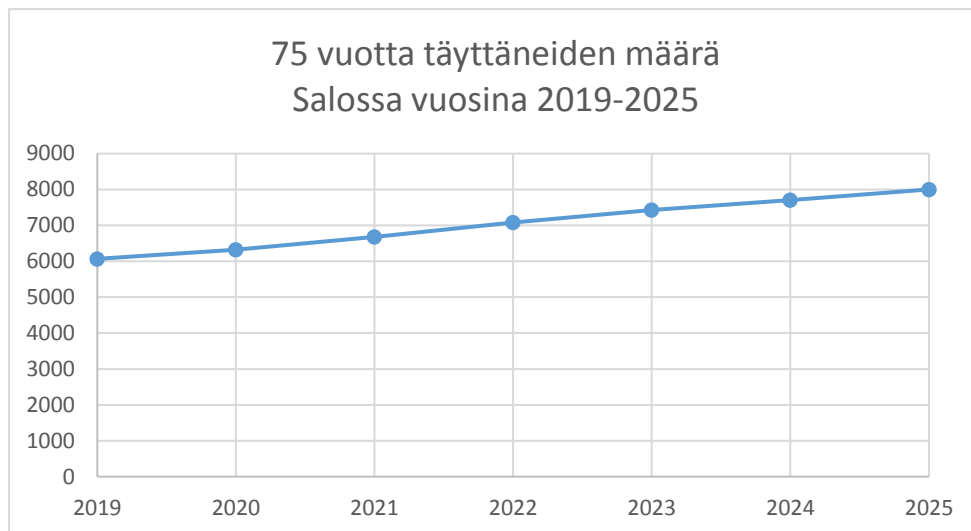
4 PALVELUTARPEEN ARVIOITU KASVU JA SEN KUSTANNUKSET VUOSINA 2020-2025

Suomessa väestön ikääntyminen on tosiasia. Myös salolaisten ikääntyneiden määrä tulee lisääntymään nopeasti. Tällä hetkellä yli 75 vuotiaita on Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan Salossa noin 6 000. Vuonna 2025 määrän arvioidaan olevan noin 8 000 (Kuvio 1). Lisäys on yli 30% tämän hetken tilanteeseen nähden. Ikääntyneiden määrä lisääntyy edelleen myös tämän jälkeen.

Ikääntyneiden määrän lisääntyminen lisää myös tarvetta ennakoida sen mukanaan tuomia muutostarpeita läpi eri hallintokuntien palveluita. Väestön ikääntyminen tulee kasvattamaan myös kaupungin järjestämistä vastuulla olevien vanhuspalveluiden tarvetta. Myös muun muassa omaishoitajien määrän ja omaishoidon kustannusten voidaan arvioida lisääntyvän väestön ikääntymisen myötä. On myöskin selvää, että kotihoidon palveluiden piirissä olevien ikääntyneiden määrä lisääntyy tulevaisuudessa joka vuosi. Kotihoitoon tarvitaan vuoteen 2025 mennessä lisää yli 40 hoitajaa, jos pyritään maakunnalliseen kattavuuteen, joka on 12 % 75 vuotta täyttäneistä. Vaihtoehtona on myös kotihoidon palveluiden järjestäminen palvelusetelillä, joka on kustannuksiltaan samaa luokkaa. Samaan aikaan ympärivuorokautista hoivaa tarvitsevien määrä lisääntyy. Tarvitaan varovaistenkin arvioiden mukaan noin 100 uutta ympärivuorokautista hoivapaikkaa vuoteen 2025 mennessä. Kustannusten kasvu on arvioituna kuviossa 7.

Kehittämissuunnitelmaa varten kartoitettiin syyskuussa 2019 Salon kaupungin alueella toimivilta yksityisiltä tehostetun palveluasumisen palveluntuottajilta vapaana olevien hoivapaikkojen määrä, joka oli yhteensä 14.

Kuvio 1. 75 vuotta täyttäneiden määrä Salossa vuosina 2019-2025.

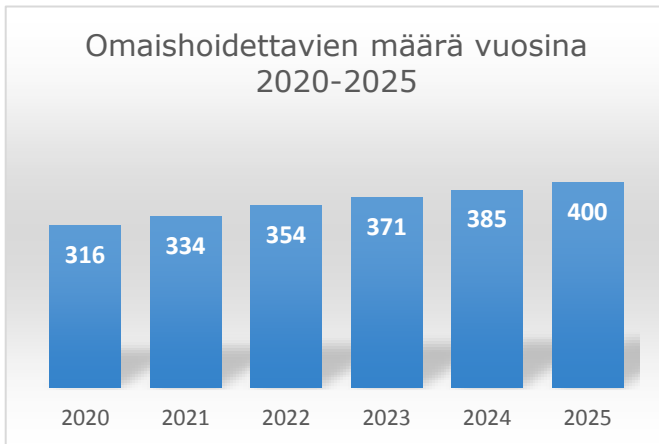

Kehittämissuunnitelman yksi merkittävä osa on tulevan väestönkehityksen mukanaan tuomien taloudellisten vaikutusten arvioiminen. Laskelmissa arvio väestön ikääntymisen osalta perustuu Tilastokeskuksen sivuilta saatavaan väestöennusteeseen. Palveluiden tarpeiden osalta arvio perustuu Varsinais-Suomen ikäihmisten palvelujen yhteen sovitettu kokonaisuus- julkaisuun (STM/3349/2016). Kehittämissuunnitelmassa kattavuudet on laskettu niin, että 75 vuotta täyttäneistä omaishoidettavia on 5 %, kotihoidon palveluiden piirissä on 12 % ja ympärivuorokautisessa hoidossa on 7 %.

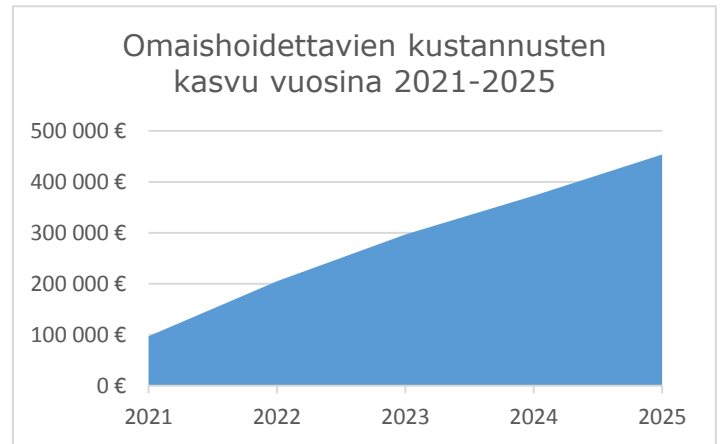
Omaishoito

Kuviossa 2 (s.22) on esitetty salolaisten 75 vuotta täyttäneiden omaishoidettavien arvioitu määrä vuoteen 2025 mennessä, kun omaishoidettavien kattavuus on laskettu 5% mukaan. Kuviossa 3 (s.22) esitetään omaishoidon kustannusten kasvu vuoteen 2025 mennessä.

Kuvio 2. Salolaisten 75 vuotta täyttäneiden omaishoidettavien arvioitu määrä vuosina 2020-2025 (5 % kattavuuden mukaan laskettuna).

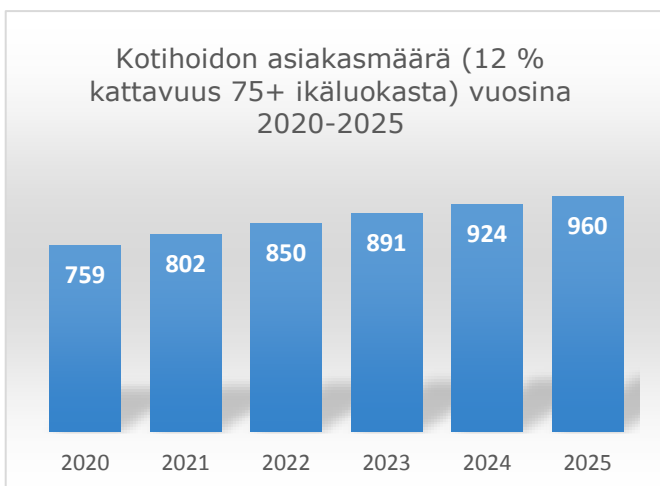
Kuvio 3. Omaishoidon kustannusten arvioitu kasvu v.2021-2025.

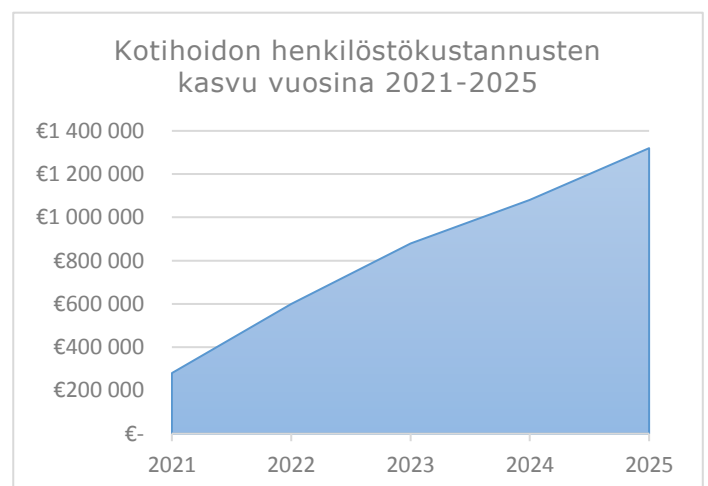
Kotihoito

Kotihoidossa olevien 75 vuotta täyttäneiden asiakkaiden määrä lisääntyy arvioiden mukaan vuosittain. Kuviossa 4 kotihoidon asiakkaiden määrä on laskettu 12 % kattavuuden mukaan 75 vuotta täyttäneiden ikäluokasta. Kotihoidon hoidon osuuden kustannusten kasvun vuosien 2020-2025 osalta on kuviossa 5 laskettu vain henkilöstökustannusten osuus arvioidun kotona annettavan face – to –faceajan mukaan laskettuna (esim.: +7 hoitajaa = 280 000€/v.) Vaihtoehtoinen tapa järjestää kotihoidon palvelut on palveluseteli, joka on kustannuksiltaan samaa luokkaa. Tähän ei ole laskettu mahdollisia tukipalveluiden osuutta, hoitotarvikkeita yms. kustannuksia. Tämän lisäksi on huomioitava, että esimerkiksi vuonna 2018 kotihoidon kokonaisasiakasmäärästä noin 23 % on ollut alle 75 vuotiaita asiakkaita. Vuonna 2018 yhden asiakkaan säännöllisen kotihoidon käyntimäärä on ollut keskimäärin 41 käyntiä/kk eli 13 h/kk.

Kuvio 4. Kotihoidon asiakkaana olevien salolaisten yli 75-vuotiaiden määrä vuosina 2020-2025 (12 % kattavuuden mukaan laskettuna).

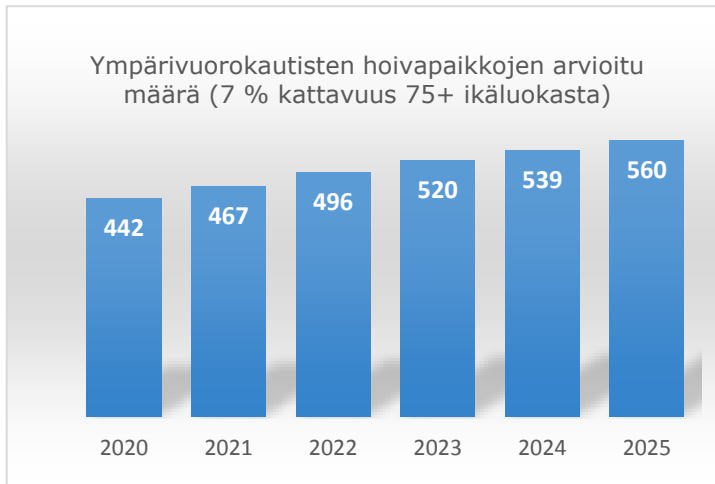
Kuvio 5. Kotihoidon henkilöstökustannusten kasvu vuosina 2021-2025.

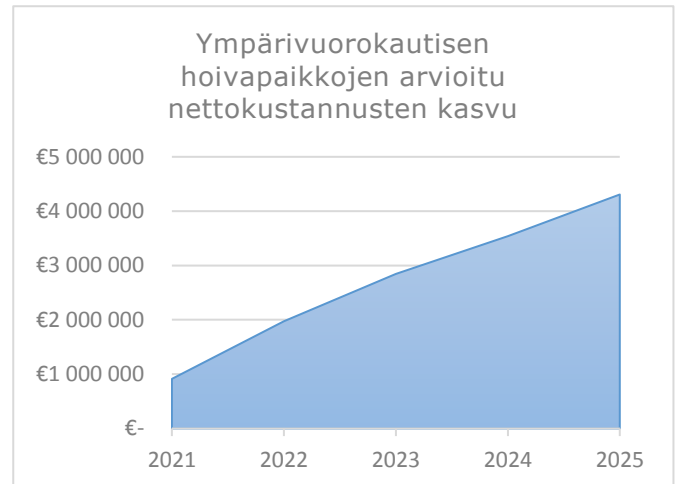
Ympäri vuorokautinen hoito

Sivulla 23 on esitetty kuviossa 6 arvio ympärivuorokautisen hoidon hoivapaikkojen määristä 75 vuotta täyttäneiden osalta sekä hoivapaikkojen nettokustannusten arvioitu kasvu Salossa vuosina 2021-2025, kun kattavuus on laskettu 7 % mukaan. Tämä lisäksi on huomioitava, että ympärivuorokautisen hoidon kokonaisasiakasmäärästä noin 11 % on ollut alle 75 vuotiaita. Yhden ympärivuorokautisen hoivapaikan nettohinta on tällä hetkellä keskimäärin noin 100€/hoitovuorokausi, eli yhden hoivapaikan kustannukset 36 500€/vuosi. Hinta on laskettu 0,6 hoitajamitoituksella.

Kuvio 6. Ympäri vuorokautisten hoivapaikkojen arvioitu määrä vuosina 2020-2025 75 vuotta täyttäneiden osalta (7 % kattavuuden mukaan laskettuna).

Kuvio 7. Ympäri vuorokautisten hoivapaikkojen arvioitu nettokustannusten kasvu vuosina 2021-2025, kun laskettu yhden hoitopäivän hinnaksi 100€.

Väestön ikääntyminen ja kustannusten nopea kasvu vanhustalvissa tulee olemaan väistämätöntä. Kehittämissuunnitelmaa varten tehdyt kustannusarviot on laskettu varsin maltillisesti. Vuoteen 2025 mennessä kokonaiskustannusten kasvu on hyvin varovaisenkin arvion mukaan yli 6 000 000€ tämän hetkisiin kustannuksiin verrattuna. Tämä arvio ei sisällä vielä mahdollisia rakennus- ja korjauskustannuksia eikä mahdollisesta hoitajamitoituksen nostosta aiheutuvia lisäkustannuksia. Myös välilliset kustannukset puuttuvat näistä kustannuslaskelmista. Näitä ovat esimerkiksi hoitotarvikkeet, tukipalveluiden resursointi, lääkäriresursointi ja kuljetuksiin liittyvät kustannukset.

Väestönkehitys 75 vuotta täyttäneiden osalta Salossa tulee Tilastokeskuksen arvion mukaan jatkumaan saman suuntaisena pitkälle tulevaisuuteen (kuvio 8). Sen mukaan vuonna 2040 Salossa 75 vuotta täyttäneitä on jo yli 10 000.

Kuvio 8. Väestönkehitys Salossa, 75 vuotta täyttäneet

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Vanhuspalveluiden kehittämisohjelmassa on huomioitu ikääntyneiden määrän kasvun vaikutukset erityisesti vanhuspalveluiden näkökulmasta sekä määrän että talouden osalta. On selvää, että salolaisten ikääntyneiden määrän kasvu näkyy joko suoraan tai välillisesti myös muilla palvelualueilla. Kehittämisohjelmaa laadittaessa on käyty vuoropuhelua useiden eri palvelualueiden kanssa, mutta palvelualueiden omaan harkintaan jää, miten ne varautuvat väestön ikääntymiseen omilla alueillaan. Väestön ikääntymisen vaikutukset ulottuvat koko palvelujärjestelmään, jonka vuoksi siihen varautumisen aika on käsillä viimeistään nyt.

Kehittämisohjelman jokaiselle vuodelle suunnitellaan eri painopistealueita. Tulevia painopistealueita tarkennetaan vuosittain talousarvion yhteydessä ja kehittämisohjelman toteutumista arvioidaan toimintakertomuksen yhteydessä.

Hyvinvointia edistävät palvelut – ikääntyminen toimintakykyisenä

Hyvinvointia edistävillä toiminnoilla voidaan lisätä tai ylläpitää toimintakykyä, terveyttä, hyvinvointia ja sosiaalisuutta. Kaikkia edellä mainittuja voidaan myös pitää edellytyksenä sille, että ikääntynyt voi asua kotona mahdollisimman pitkään. Hyvinvoinnin edistämiseksi on tarkoituksenmukaista tehdä yhteistyötä eri palvelualueiden ja eri toimijoiden kesken. Asiakas- ja palveluohjauksen merkitys korostuu ja maakunnallista neuvontapalvelua tehdään tunnetuksi monipuolisen tiedottamisen keinoin.

Omaehtoinen varautuminen/hyvinvoinnista huolehtiminen on tärkeässä roolissa toimintakyvyn ylläpitämisessä.

Uusi avaus: Matalan kynnyksen ohjaus- ja neuvontapalveluita lisätään perustamalla matalan kynnyksen palveluohjauspiste keskeiselle sijainnille Salossa vuonna 2021. Matalan kynnyksen palveluohjauksen avulla voidaan tiedottaa palveluista, tunnistaa tuen ja palveluiden tarve varhaisessa vaiheessa ja ohjata asiakas tarpeen mukaan palveluiden piiriin.

Kotiin tuotavat palvelut – toimintakykyisenä pidempään ja turvallisesti kotona

Kotihoidon asiakkaiden määrä tulee lisääntymään väestön ikääntymisen myötä. Kansallisena tavoitteena on, että kotihoito on jatkossakin ensisijainen hoitomuoto. Panostamalla kotikuntoutukseen ja erilaisiin asiakkaan hoidon nivelkohtiin, kuten kotiuttamiseen sairaalahoidon jälkeen, voidaan ympärivuorokautisen hoidon tarvetta siirtää myöhemmäksi. Teknologiaa hyödyntämällä voidaan myös tukea kotihoidon asiakkaan omatoimisuutta ja turvallisuutta. Arvion mukaan vuodesta 2021 alkaen kotihoidon asiakasmäärä lisääntyy keskimäärin 40 asiakkaalla joka vuosi.

Päätettävä asia: Vuoden 2020 aikana tulee ratkaista, miten kotihoidon palvelut jatkossa järjestetään kotihoidon asiakasmäärän lisääntyessä: joko omana toimintana, tai palvelusetelillä tuotettavana palveluna tai molempina.

Uusi avaus: Lääkkeiden koneellisen annosjakelun käyttöönotto vuonna 2021. Palvelu tuotetaan palvelusetelillä. Annosjakelun etuina on muun muassa hoitajien työajan säästyminen varsinaiseen hoitotyöhön, lääkehävikin pieneneminen ja lääkityksiin liittyvien virheiden väheneminen.

Välimuotoiset asumismuodot voivat olla yksi keino vastata lisääntyvään hoidon ja hoivan tarpeeseen. Välimuotoisia ratkaisuja ovat muun muassa senioritalot, palvelutalot ja erilaiset yhteisölliset asumismuodot, joissa voidaan huomioida lisääntyvä palvelutarve ennen kuin tarvitaan varsinaista ympärivuorokautista hoitoa hoivayksiköissä. Tällä hetkellä välimuotoisia asumismuotoja on tarjolla rajoitetusti.

Ympärivuorokautinen hoiva hoivayksiköissä – mielekästä ja kodinomaista hoivaa

Ympärivuorokautiseen hoitoon kuuluvat kaupungin omat ja yksityiset tehostetun palveluasumisen yksiköt sekä hoivakodit. Hoivakodit ovat kaupungin omaa toimintaa. Salon kaupunki on järjestänyt tehostetun palveluasumisen palvelut salolaisille omana toimintana, ostopalveluna ja palvelusetelillä. Tällä hetkellä (v.2019) ympärivuorokautisten hoivapaikkojen määrä Salossa on riittävä, mutta jo vuodesta 2021 alkaen uusia ympärivuorokautisia hoivapaikkoja tarvitaan arvioiden mukaan lisää noin 20 joka vuosi.

Kaupungin omien hoivayksiköiden tämänhetkinen tilojen kunto ja käytettävyys on selvitetty vuoden 2019 aikana. Osaa rakennuksista ei kannata saneerata ja niille on löydettävä korvaavat tilat. Yksityisillä palveluntuottajilla ei ole kuin muutamia tyhjiä hoivapaikkoja vapaana tällä hetkellä Salossa.

Päätettävä asia:

- Vuoden 2020 aikana tulee ratkaista, miten korvaavat tilat tämän hetkisen paikkamäärän ylläpitämiseksi järjestetään.
- Vuoden 2020 tulee ratkaista, miten kaupunki jatkossa järjestää lisääntyneen ympärivuorokautisen hoidon tarpeen ja mikä osuus hoivasta tuotetaan jatkossa itse omana toimintana.

Vaihtoehtoina ovat:

- 1) omien uusien yksiköiden rakentaminen (joko monta pientä yksikköä tai yksi iso yksikkö).
- 2) yksityisiltä palveluntuottajilta paikkojen ostaminen ostopalveluna, tai palvelusetelillä tai
- 3) yksityisen palveluntuottajan tiloissa hoivan tuottaminen omana toimintana.

Ikääntyneet aktiivisina osallistujina

Ikääntyneillä tulee olla mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa palveluiden kehittämiseen. Vanhuspalveluiden asiakasraati-toiminta aloitettiin marraskuussa 2019 ja jatkossa asiakasraati kokoontuu kolme kertaa vuodessa. Kokoontumisissa on etukäteen yhdessä sovittu aihe/teema joko vanhuspalveluiden tai jonkun muun palvelualueen toiminnoista.

Vanhusneuvoston kanssa voidaan tiivistää yhteistyötä entisestään. Vanhusneuvosto tuo kaupungin palveluihin ja kaupunkisuunnitteluun ikääntyvien salolaisten näkökulman.

Monipuolisia palautteen antamisen mahdollisuuksia lisätään.

Tietoa palveluista on saatavana eri muodoissa, kuten kaupunkitiedotteessa, kotisivuilla ja painettuina esitteinä.

Hyvinvoiva henkilöstö – vanhuspalvelut vetovoimaisena työpaikkana

Henkilöstön hyvinvoinnista huolehtiminen on tärkeässä roolissa myös tulevaisuudessa. Vanhuspalveluiden tavoitteena on, että avoimeksi tuleviin tehtäviin saadaan motivoituneita ja osaavia työntekijöitä ja vanhuspalvelut nähdään vetovoimaisena työpaikkana. Työntekijäetuja pidetään yllä ja kehitetään edelleen. Yhteistyö työterveyshuollon ja työsuojelun kanssa on tärkeässä roolissa, mutta myös työntekijöiden omaehtoiseen hyvinvoinnista huolehtimiseen kannustetaan ja tuetaan.

Hoitajamitoituksen mahdollinen nosto 0,7 ympärivuorokautisissa hoivayksiköissä, palveluntarpeen lisääntyminen ja eläköityminen lisäävät hoitohenkilöstön tarvetta nopeasti jo lähitulevaisuudessa.

Laadun tunnusmerkit

Hyvä laatu muodostuu jokaisessa onnistuneessa kohtaamisessa ikääntyneiden kanssa. Jokainen työntekijä voi luoda myönteistä ja ikäystävällistä kuvaa työssään kohdatessaan ikääntyneitä.

Mielikuvat vanhuudesta ja ikääntymisestä tulee saada myönteisemmiksi. Kenenkään ei pidä pelätä omaa tai läheisensä vanhenemista eikä pelätä palveluiden piiriin joutumista. Omaa palvelutuotannon imagoa voidaan tuoda esille eri kanavien kautta muun muassa somessa ja tekemällä yhteistyötä eri medioiden kanssa.

Asiakaspalautteen keräämiseen ja siitä saatavan tiedon hyödyntämistä kehitetään jatkuvasti. Myös valvontaa kehitetään.

Vanhuspalveluiden laadun tunnusmerkkeinä ovat vanhuspalveluiden asiakasraadin mukaan muun muassa tutut hoitajat, hoitajien kiireettömyys hoitotilanteissa, riittävä mielekäs tekeminen hoivayksiköissä, ystävällisyys ja turvallisuuden tunne.